

Beleidsplan Basisvaardigheden

2026-2029

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	3
1. Inleiding.....	4
1.1 Problematiek.....	4
1.2 Maatschappelijkrendement.....	5
1.3 Doelgroep.....	5
2. Rol van de RSD.....	7
2.1 Wettelijk kader.....	7
2.2 RSD als vindplaats.....	7
2.3 Screening en herkenning.....	8
2.4 Doorverwijzen.....	8
3. Samenwerking.....	10
3.1. Gemeenten.....	10
3.2. Formele aanbieder.....	10
3.3. Bibliotheken, Taalhuizen en ander non formeel aanbod.....	11
3.4. Samenhang en samenwerking tussen partners.....	11
4. Gewenste ontwikkelrichting.....	12
4.1. Uitgangspunten.....	12
4.2. Doelstellingen.....	12
5. Welke stappen willen we zetten?.....	14
5.1. Evaluatie.....	15

Samenvatting

Een goede beheersing van lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden is essentieel voor volwaardige maatschappelijke deelname. In Nederland heeft bijna één op de vijf volwassenen moeite met deze basisvaardigheden, wat kan leiden tot problemen op het gebied van werk, financiën, gezondheid en participatie. Beperkte basisvaardigheden vergroten de kans op werkloosheid, schulden en afhankelijkheid van ondersteuning en werken bovendien intergenerationeel door: kinderen van ouders met beperkte basisvaardigheden starten vaker met een taalachterstand.

Dit beleidsplan richt zich op volwassen inwoners met moeite met basisvaardigheden die niet inburgeringsplichtig zijn, zowel NT1'ers (Nederlands als moedertaal) als NT2'ers (Nederlands als tweede taal). Met name NT1'ers zijn moeilijk te bereiken, doordat schaamte en onzichtbaarheid een grote rol spelen. De Regionale Sociale Dienst (RSD) vervult een sleutelrol als vindplaats, omdat veel inwoners met beperkte basisvaardigheden in beeld zijn via inkomensondersteuning of schuldhulpverlening.

Het versterken van basisvaardigheden levert maatschappelijk en financieel rendement op: inwoners worden zelfredzamer, gezonder en beter toegerust voor duurzame arbeidsparticipatie en het risico op problematische schulden neemt af. Daarom zet de RSD in op vroegtijdige herkenning, screening en gerichte doorverwijzing naar passend aanbod.

Screening wordt een structureel onderdeel van het intakeproces. Professionals worden getraind in het herkennen en bespreekbaar maken van beperkte basisvaardigheden en krijgen een actueel overzicht van zowel formeel als non-formeel aanbod.

Samenwerking is een belangrijk uitgangspunt binnen deze aanpak. Door goed af te stemmen tussen de RSD, gemeenten, formele taalaanbieders, bibliotheken, Taalhuizen en andere partners, ontstaat er een samenhangend en passend aanbod. Hierdoor kunnen inwoners tijdens wachttijden voor formele trajecten al starten met passend non-formeel aanbod en zich ook na afronding van een formeel traject verder ontwikkelen. Daarnaast zorgt betere informatie-uitwisseling ervoor dat professionals tijdig inspelen op wijzigingen in het aanbod en, wanneer de handhaving van de taaleis vanaf 2027 wordt ingevoerd, gezamenlijk zicht houden op de inspanningen van inwoners.

Met dit beleid draagt de RSD bij aan het versterken van basisvaardigheden als fundament voor zelfredzaamheid, financiële stabiliteit en duurzame participatie in de samenleving.

1. Inleiding

Een goede beheersing van de Nederlandse taal is een belangrijke voorwaarde om zelfstandig en actief deel te nemen aan de samenleving. Toch heeft een aanzienlijk deel van de volwassen bevolking moeite met deze basisvaardigheden. Dat betekent dat iemand moeite heeft met lezen, schrijven en/of rekenen. Vaak gaan hierbij ook beperkte digitale vaardigheden gepaard, waardoor het gebruik van een computer of smartphone als lastig wordt ervaren.

Deze vaardigheden zijn essentieel om informatie te begrijpen, zoals nieuws, vacatures, gebruiksaanwijzingen of zakelijke post. Ze spelen ook een belangrijke rol bij het voorlezen aan kinderen, het ondersteunen bij huiswerk en bij praktische zaken zoals internetbankieren, het lezen van een medische bijsluiting, het doen van belastingaangifte, het gebruik van DigiD en communiceren via e-mail en WhatsApp.

Daarnaast worden mensen op alle leefgebieden, zoals wonen, werken, gezondheid, financiën en vrije tijd, geconfronteerd met formuleren, regels en voorschriften. Inwoners met beperkte basisvaardigheden ervaren hierdoor vaker onzekerheid, schaamte en afhankelijkheid van anderen. Door digitalisering en technologische ontwikkelingen wordt het dagelijks leven bovendien complexer, waardoor mensen met moeite met basisvaardigheden het risico lopen de aansluiting te verliezen.

Waar eerder vaak werd gesproken over 'laaggeletterdheid', gebruiken we inmiddels de termen 'moeite met basisvaardigheden' en 'beperkte basisvaardigheden'. Deze termen sluiten beter aan bij de brede vaardigheden die nodig zijn om goed te kunnen functioneren in de samenleving en worden in dit plan als synoniemen gebruikt.

1.1. Problematiek

In Nederland heeft ongeveer één op de vijf mensen tussen de 16 en 75 jaar moeite met basisvaardigheden. Dit is vaak niet direct zichtbaar, maar kan wel invloed hebben op het dagelijks functioneren. Zo kan het gevolgen hebben voor het werk, de gezondheid of het omgaan met financiële zaken¹. De problematiek raakt meerdere leefgebieden en kan bovendien van generatie op generatie doorwerken.

Werk

Mensen met moeite met basisvaardigheden zijn relatief vaker werkloos dan mensen zonder problemen met lezen en schrijven. Zij zijn vaker afhankelijk van een bijstandsuitkering en doen hier doorgaans ook langer een beroep op. Beperkte basisvaardigheden maken het lastiger om werk te vinden en te behouden. Zo hebben zij vaker moeite met het opstellen van een cv, het zoeken naar en begrijpen van vacatures,

¹ [Factsheet Laaggeletterdheid en geld | Stichting Lezen en Schrijven](#)
[Verkenning basisvaardigheden voor volwassenen vanaf 2025](#)

het schrijven van sollicitatiebrieven en het volgen van scholing of omscholing naar ander werk. Hierdoor verloopt de bemiddeling naar werk vaak moeizamer.

Schulden

Moeite lezen, schrijven en rekenen, bemoeilijkt het begrijpen van financiële informatie en het tijdig ondernemen van actie. Uit onderzoek blijkt een duidelijke samenhang tussen beperkte basisvaardigheden en schulden: mensen met moeite met basisvaardigheden zijn oververtegenwoordigd in de schuldhelpverlening.

Zij hebben vaker moeite met het begrijpen van brieven, rekeningen en betalingsverplichtingen en weten de weg naar ondersteuning minder snel te vinden. Daarnaast zijn zij minder goed in staat om hun financiële zaken zelfstandig te regelen, wat het risico op problematische schulden vergroot.

Ouders en beperkte basisvaardigheden

Kinderen van ouders met moeite met basisvaardigheden starten vaker met een taalachterstand op de basisschool; deze achterstand is vaak al op jonge leeftijd aanwezig.

Wanneer er op school onvoldoende tijd en aandacht is voor taal en rekenen, bestaat het risico dat deze achterstand niet wordt ingehaald. Schoolverlaters met een achterstand lopen daardoor een verhoogde kans om zelf moeite met basisvaardigheden te ontwikkelen, waardoor de problematiek zich kan voortzetten in een volgende generatie.

1.2. Maatschappelijk rendement

Het versterken van basisvaardigheden heeft zowel maatschappelijke als financiële voordelen. Onderzoek toont aan dat investeren in de taalontwikkeling van volwassenen op meerdere fronten rendement oplevert. Het verbeteren van de taalvaardigheid van volwassenen versterkt niet alleen hun maatschappelijke participatie en gezondheid, maar ook hun productiviteit op de werkvloer. Het verbeteren van basisvaardigheden heeft daardoor ook een positieve invloed op duurzame(re) uitstroom naar werk. Daarnaast verkleint de kans op opstapeling van problemen. Inwoners die de taal beter beheersen, zijn zelfredzamer en lopen minder risico op moeilijkheden, omdat ze bijvoorbeeld brieven, formulieren of rekeningen beter begrijpen. Ook kunnen zij hun kinderen effectiever ondersteunen bij hun huiswerk².

1.3. Doelgroep

Met dit beleidsplan richten we ons op inwoners met moeite met basisvaardigheden die niet inburgeringsplichtig zijn. Binnen deze groep wordt onderscheid gemaakt tussen twee doelgroepen:

- NT1'ers: inwoners met Nederlands als moedertaal

² [Samen werken aan taal: een advies over laaggeletterdheid](#)

- NT2'ers: inwoners met een andere moedertaal

Inwoners met Nederlands als eerste taal en beperkte basisvaardigheden zijn vaak moeilijk te bereiken. Schaamte speelt hierbij een belangrijke rol: mensen verbergen hun beperkingen en herkennen zichzelf niet altijd in deze problematiek. Daardoor voelen zij zich zelden aangesproken om een cursus te volgen op het gebied van lezen, schrijven, rekenen of digitale vaardigheden. Hoewel veel NT1'ers in het dagelijks leven goed functioneren, kunnen zij in de problemen komen wanneer hun sociale vangnet wegvalt. Dit is vaak het moment waarop zij bij de RSD in beeld komen. Het volgende hoofdstuk gaat dieper in op de rol van de RSD als vindplaats voor deze doelgroep.

Bij NT2'ers ligt de uitdaging anders. Het gaat om mensen die al zijn ingeburgerd of ontheven zijn van de inburgeringsplicht. Vaak zijn ze al langer in Nederland, maar hebben ze in hun land van herkomst weinig onderwijs genoten. Hoewel er taaltrainingen beschikbaar zijn, kan extra aandacht voor taal- en vakvaardigheden hen helpen om duurzaam werk te vinden en te behouden.

In de vijf gemeenten zijn er verschillende mogelijkheden voor zowel NT1'ers als NT2'ers. Op dit moment wordt er bijna geen gebruik gemaakt van het aanbod door inwoners met Nederlands als eerste taal. Met dit beleid willen we bereiken dat we beperkte basisvaardigheden beter en eerder gaan herkennen. Zo kunnen we inwoners doorverwijzen naar passend aanbod dat aansluit bij de uitdagingen waar zij mee te maken hebben. Op die manier vergroten we de zelfredzaamheid van de inwoner.

2. Rol van de RSD

Inwoners met beperkte basisvaardigheden zijn relatief vaak in beeld bij de RSD, bijvoorbeeld via inkomensondersteuning of schuldhulpverlening. Dit stelt de RSD in staat een belangrijke signalerende en verbindende rol te vervullen in de aanpak van moeite met basisvaardigheden en het versterken van basisvaardigheden.

2.1. Wettelijk kader

Aansluitend bij de landelijke uitvoeringspraktijk geeft de RSD op dit moment geen uitvoering aan handhaving van de taaleis en wordt ingezet op ondersteuning en maatwerk. Vanaf 2027 kan dit wijzigen, afhankelijk van de nadere uitwerking van de landelijke kaders.

Taaleis Participatiewet in Balans (2027)

De taaleis binnen de Participatiewet in balans houdt in dat van inwoners met een bijstandsuitkering wordt verwacht dat zij de Nederlandse taal beheersen op minimaal referentieniveau 1F. Met dit basisniveau kunnen zij eenvoudige gesprekken voeren en teksten begrijpen, dit ondersteunt hun deelname aan de arbeidsmarkt en de samenleving. Wanneer iemand dit niveau nog niet heeft, geldt een inspanningsverplichting om de taalvaardigheid te verbeteren.

Wanneer blijkt dat de taalvaardigheid onvoldoende is, wordt verwacht dat de inwoner actief werkt aan verbetering, bijvoorbeeld door het volgen van taalonderwijs. Het uitblijven van voldoende inspanning kan gevolgen hebben voor de bijstandsuitkering, omdat taalvaardigheid een belangrijke voorwaarde is voor participatie en arbeidsinschakeling.

Het voornemen is dat vanaf 2027 meer nadruk komt te liggen op het daadwerkelijk toepassen van maatregelen wanneer inwoners zich aantoonbaar niet inspannen. Dit kan leiden tot een (tijdelijke en oplopende) verlaging van de bijstandsuitkering, waarbij doorgaans eerst ruimte wordt geboden om alsnog aan de inspanningsverplichting te voldoen. De exacte invulling en het moment van handhaving zijn nog onderwerp van nadere uitwerking.

2.2. RSD als vindplaats

Zoals eerder genoemd zijn inwoners met moeite met basisvaardigheden vaker afhankelijk van een uitkering en maken zij relatief vaker gebruik van schuldhulpverlening. Dit betekent dat een deel van de inwoners die gebruikmaakt van onze dienstverlening mogelijk tot deze doelgroep behoort. Daarmee vormt de RSD een belangrijke vindplaats voor inwoners met beperkte basisvaardigheden.

Inwoners met Nederlands als tweede taal worden over het algemeen goed bereikt. Zij weten het gemeentelijke aanbod te vinden en zijn vaak gemotiveerd om hun beheersing van het Nederlands te verbeteren. Inwoners met Nederlands als moedertaal worden daarentegen minder vaak herkend en bereikt.

Omdat veel mensen met beperkte basisvaardigheden het lastig vinden om hierover te praten, melden zij zich meestal niet zelf met een verzoek om doorverwezen te worden naar cursussen voor taal-, reken- of digitale vaardigheden. Daarom is het belangrijk dat RSD-professionals zich bewust zijn van mogelijke beperkte basisvaardigheden bij inwoners.

2.3. Screening en herkennen

Op dit moment wordt er door RSD-professionals nog niet actief gescreend op beperkte basisvaardigheden. Met name inwoners bij wie hun moeite met de Nederlandse taal duidelijk merkbaar is, worden doorverwezen naar het taalaanbod. Bij inwoners met Nederlands als eerste taal zijn beperkte basisvaardigheden vaak minder zichtbaar, waardoor signalen sneller gemist worden.

Screening helpt om ook deze groep in beeld te krijgen. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van screeningsinstrumenten zoals de Basismeters van Stichting Lezen en Schrijven. De Basismeters bestaan uit de Taalmeter, Rekenmeter en Digimeter. Deze online instrumenten meten of iemand moeite heeft met lezen, rekenen en digitale vaardigheden.

De resultaten zijn direct digitaal beschikbaar en geven een indicatie of een inwoner mogelijk ondersteuning nodig heeft. De uitslag vormt aanleiding om met inwoners met (mogelijke) beperkte basisvaardigheden het gesprek aan te gaan en biedt een aanknopingspunt om hen verder te helpen en door te verwijzen naar passend aanbod.

Naast actieve screening zijn er verschillende signalen die kunnen wijzen op beperkte basisvaardigheden. Uit gesprekken met professionals blijkt dat inwoners de Competensys vragenlijst die zij per e-mail ontvangen soms niet invullen. Dit gebeurt bijvoorbeeld als inwoners geen e-mailadres hebben of als kinderen of familie de digitale zaken voor hen regelen. Stichting Lezen en Schrijven benadrukt dat dit belangrijke signalen zijn. Ook zijn er andere gedragingen die kunnen duiden op beperkte basisvaardigheden. Denk hierbij aan:

- Het niet gebruiken van punten of komma's.
- Moeite hebben met mobiel bankieren.
- Een slecht leesbaar handschrift.
- Vaak of langdurig werkloos zijn.
- Niet doorgroeien in het werk.
- Te vroeg of te laat komen op afspraken.
- Negatief praten over schoolervaringen.
- Moeite hebben met navigatie.
- Smoesjes gebruiken, zoals "mijn bril vergeten", als er iets gelezen of geschreven moet worden.

2.4. Doorverwijzen

Professionals van de RSD verwijzen inwoners door naar het taalaanbod binnen de gemeenten. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen formeel en non-formeel aanbod.

Formeel aanbod is gericht op systematisch en gestructureerd leren binnen een speciaal daarvoor ingerichte leeromgeving en heeft doorgaans als doel het behalen van een erkend diploma of certificaat. Non-formeel aanbod bestaat uit georganiseerd en doelgericht leren, maar is minder systematisch en is niet gericht op het behalen van een erkend diploma of certificaat.

In de huidige situatie signaleren professionals dat inwoners bij doorverwijzing naar het formele taalaanbod vaak te maken krijgen met lange wachttijden. Afhankelijk van het taalniveau en de beschikbaarheid van het aanbod lopen deze wachttijden uiteen van drie tot zeven maanden. Professionals zien dat dit het risico vergroot dat inwoners hun motivatie verliezen om met een cursus te starten. Hoewel inwoners in de tussentijd kunnen aansluiten bij het non-formele aanbod in de gemeenten, zoals een taalcafé, blijkt dit niet altijd voldoende om hen structureel aan het leren te houden.

In de praktijk blijkt dat inwoners na doorverwijzing niet altijd of niet structureel deelnemen aan het non-formele taalaanbod. Dit hangt samen met het relatief vrijblijvende karakter van dit aanbod, waarbij vaak wordt gewerkt zonder duidelijke verwachtingen of vaste afspraken. Daarnaast hebben professionals geen inzage in de aanwezigheid van inwoners en wordt deelname veelal niet structureel geregistreerd. Hierdoor is het lastig om zicht te houden op deelname en voortgang.

Uit gesprekken met Taalhuiscoördinatoren en Stichting Lezen en Schrijven blijkt dat een zogenoemde warme overdracht van grote waarde is bij het doorverwijzen. Wanneer vooraf persoonlijk contact wordt gelegd met docenten of trainers en zij op de hoogte zijn van de komst en deelname van een inwoner, wordt de drempel om daadwerkelijk met een cursus te starten aanzienlijk verlaagd.

Tegelijkertijd wordt een effectieve doorverwijzing bemoeilijkt door het versnipperde taalaanbod en de veelheid aan initiatieven binnen de verschillende gemeenten. Hierdoor zijn professionals niet altijd volledig op de hoogte van alle beschikbare mogelijkheden. Om beter zicht te krijgen op het actuele aanbod is een goede samenwerking met gemeenten en aanbieders van belang.

3. Samenwerking met gemeenten en partners

Om ervoor te zorgen dat inwoners effectief gebruikmaken van het beschikbare aanbod binnen de gemeenten, is samenwerking van groot belang. De RSD heeft hierin een belangrijke rol als verbindende schakel tussen inwoners, aanbieders en gemeenten. Door samen te werken met gemeenten, taalhuizen, bibliotheken en de formele taalaanbieder ontstaat beter zicht op de behoeften van de doelgroep en op de mogelijkheden voor passende doorverwijzing.

3.1. Gemeenten

Sinds 2020 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de aanpak van beperkte basisvaardigheden. Deze verantwoordelijkheid omvat het ontwikkelen, uitvoeren en monitoren van een samenhangende aanpak, waarin inwoners met beperkte basisvaardigheden worden gesignaleerd en ondersteund bij het verbeteren van hun vaardigheden.

De Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) vormt het wettelijke en financiële kader voor volwasseneneducatie. Op basis van deze wet ontvangen gemeenten middelen om volwassenen die niet-inburgeringsplichtig zijn en moeite hebben met basisvaardigheden, cursussen aan te bieden op het gebied van taal, rekenen en digitale vaardigheden. Hiermee draagt de WEB direct bij aan het versterken van basisvaardigheden onder volwassenen.

Binnen het kader van de WEB werken gemeenten in de arbeidsmarktregio Utrecht Midden samen aan (digi)taaleducatie voor volwassenen. Deze regionale samenwerking is erop gericht het aanbod zo goed mogelijk af te stemmen op de behoeften van verschillende doelgroepen en te zorgen voor samenhang en kwaliteit in de uitvoering.

Om ervoor te zorgen dat het aanbod daadwerkelijk aansluit bij de ondersteuningsbehoeften van inwoners, is afstemming tussen gemeenten en andere uitvoerende partijen essentieel. Ook voor de RSD ligt hier een belangrijke rol. Door structureel contact te onderhouden met gemeenten en regionale partners kan de RSD bijdragen aan een passend en toegankelijk aanbod en inwoners gericht ondersteunen bij het ontwikkelen van hun basisvaardigheden.

3.2. Formele taalaanbieder

Goede samenwerking met de formele taalaanbieder is belangrijk om inwoners tijdig en passend te ondersteunen. Door structureel contact ontstaat inzicht in het beschikbare aanbod en eventuele wachttijden. Wanneer deze wachttijden oplopen, is het wenselijk om tijdelijk te kunnen uitwijken naar non-formele aanbieders binnen de gemeenten. Zo blijven inwoners gemotiveerd en kunnen zij alvast aan de slag terwijl zij wachten op instroom in het formele traject.

Daarnaast is goede afstemming over de aanwezigheid en deelname van cursisten van belang in het kader van de taaleis. Inzicht in deelname helpt om te beoordelen of inwoners zich voldoende inspannen om hun taalvaardigheid te verbeteren en draagt bij aan een zorgvuldige uitvoering. Voor het maken van afspraken hierover is afstemming

met gemeenten noodzakelijk, aangezien zij als opdrachtgever van het formele aanbod de regierol vervullen.

3.3. Bibliotheken, Taalhuizen en ander non formeel aanbod

De samenwerking met bibliotheken, Taalhuizen en andere aanbieders van non-formeel aanbod is belangrijk voor een laagdrempelige ondersteuning van inwoners. Door structureel contact ontstaat beter zicht op het beschikbare aanbod en op de mogelijkheden voor passende doorverwijzing.

Het non-formele aanbod vormt een waardevolle aanvulling op formele trajecten. Inwoners kunnen hier terecht om te oefenen terwijl zij wachten op instroom in een formeel traject, maar ook na afronding van een traject. Met name voor inwoners met Nederlands als tweede taal is blijvende oefening van belang om taalvaardigheden te onderhouden en verder te ontwikkelen.

3.4. Samenhang en samenwerking tussen partners

Naast de samenwerking tussen de RSD en de partners is ook de onderlinge samenwerking tussen partners van groot belang. Door kennis en ervaringen te delen, leren partners van elkaar en versterken zij gezamenlijk de aanpak van basisvaardigheden. Deze samenwerking zorgt voor beter inzicht in de behoeften van de doelgroep en in welk aanbod nodig is. Daardoor kan het aanbod beter op elkaar worden afgestemd en ontstaat meer samenhang en aansluiting. Dit vergemakkelijkt de doorstroom van inwoners en zorgt voor betere ondersteuning. Tegelijk helpt de onderlinge samenwerking om versnippering te voorkomen en het aanbod effectiever in te zetten.

4. Gewenste ontwikkelrichting

Met dit beleidsplan zetten we in op het versterken van basisvaardigheden als fundament voor zelfredzaamheid, financiële stabiliteit en duurzame arbeidsparticipatie. In dit hoofdstuk beschrijven we de doelstellingen die richting geven aan deze ambitie en laten zien hoe we inwoners tijdig en passend willen ondersteunen.

4.1. Uitgangspunten

Versterking van basisvaardigheden in relatie tot arbeidsparticipatie

Het versterken van taal-, reken- en digitale vaardigheden vormt een belangrijk aanknopingspunt om inwoners met beperkte basisvaardigheden beter te ondersteunen richting werk, sollicitatieprocessen en functioneren op de werkvloer. Door hier aandacht voor te hebben, wordt gewerkt aan het vergroten van hun zelfredzaamheid en hun mogelijkheden om duurzaam deel te nemen aan het arbeidsproces.

Versterking van basisvaardigheden als ondersteuning bij financiële zelfredzaamheid

Het verbeteren van basisvaardigheden kan bijdragen aan het vergroten van de financiële zelfredzaamheid van inwoners en aan een duurzamere uitstroom uit schuldhulpverlening. Door in te zetten op bewustwording, herkenning, screening en gerichte doorverwijzing naar passend aanbod, wordt beoogd inwoners tijdig te ondersteunen en de kans op aanhoudende financiële problemen te verkleinen.

4.2. Doelstellingen

Professionals versterken in herkenning van beperkte basisvaardigheden

Beperkte basisvaardigheden vormen voor veel inwoners een onzichtbare drempel die hun kansen op de arbeidsmarkt en financiële zelfredzaamheid ondermijnt. Professionals die met deze doelgroep werken, spelen een sleutelrol in het signaleren van problemen zoals moeite met basisvaardigheden, beperkte digitale vaardigheden of rekenproblemen. Het is daarbij belangrijk dat zij inzicht hebben in de impact hiervan en de bijbehorende signalen kunnen herkennen.

Screening borgen in het intakeproces

Om ervoor te zorgen dat professionals basisvaardigheden structureel, efficiënt en consistent screenen, is het essentieel om dit te verankeren in de intakefase. Door screening te standaardiseren, worden knelpunten in taal, rekenen of digitale vaardigheden direct in kaart gebracht. Dit voorkomt dat problemen later escaleren en zorgt ervoor dat inwoners sneller de juiste ondersteuning krijgen.

Laagdrempelige toegang tot passend aanbod

Op dit moment wordt vooral gebruikgemaakt van formeel aanbod, terwijl er binnen de vijf gemeenten ook veel non-formeel aanbod beschikbaar is dat beter kan aansluiten bij de behoeften van inwoners. Om ervoor te zorgen dat professionals inwoners naar het juiste aanbod doorverwijzen, is het belangrijk dat zij een goed overzicht hebben van het totale aanbod en de bijbehorende aanmeldprocedures.

Verbetering van samenwerking met de gemeenten en partners

Het aanbod voor basisvaardigheden verschilt per gemeente, waardoor passende hulp niet altijd lokaal beschikbaar is. Een inwoner uit de ene gemeente kan bijvoorbeeld baat hebben bij een specifieke voorziening in een andere gemeente, zoals een vrouwentaalcursus, of kan beter aansluiten bij het rooster van een aanbieder in een andere gemeente. Door samenwerking en het uitwisselen van informatie over voorzieningen worden professionals beter in staat gesteld inwoners gericht door te verwijzen naar passend aanbod.

5. Welke stappen willen we de komende jaren zetten?

In de periode 2026–2029 werken we gericht aan het realiseren van de genoemde doelstellingen rondom het verbeteren van basisvaardigheden. Om deze doelen te bereiken, zetten we in op een integrale aanpak met concrete stappen. Deze stappen zijn erop gericht professionals verder te ontwikkelen, processen te versterken, de samenwerking te verbeteren en de toegang tot passend aanbod te vergroten. Door deze inzet geven we stapsgewijs invulling aan onze ambitie om inwoners tijdig en effectief te ondersteunen.

Doel	Stappen
Professionals versterken in herkenning van beperkte basisvaardigheden	We organiseren in 2027 twee trainingen voor professionals. De eerste training richt zich op bewustwording en herkenning, de tweede op het bespreekbaar maken en doorverwijzen. Professionals worden toegerust met handvatten om basisvaardigheden bespreekbaar te maken, met speciale aandacht voor de NT1-doelgroep, bij wie schaamte en het verbloemen van problematiek vaak voorkomen.
Screening borgen in het intakeproces	We maken in 2027 screening tot een vast onderdeel van het intakeproces door het verkennen, selecteren en implementeren van een passend screeningsinstrument. Professionals worden tijdig geïnformeerd en, waar nodig, getraind in het gebruik ervan.
Verbetering van samenwerking met de gemeenten en partners	- Sinds 2026 zorgen we voor meer structureel contact met de gemeenten en we sluiten minimaal 1 keer per jaar aan bij een WEB overleg. - Daarnaast nemen we vanaf 2026 minimaal één keer per jaar deel aan de taalnetwerken van de verschillende gemeenten. Deze zijn momenteel actief in Zeist en Wijk bij Duurstede. Bij nieuwe netwerken sluit vanuit de RSD, afhankelijk van het type bijeenkomst, een medewerker vanuit beleid of uitvoering aan. - Door vanaf 2026 jaarlijks deel te nemen aan de taalnetwerken zorgen we voor kortere lijnen met de aanbieders zodat professionals makkelijker kunnen informeren naar de aanwezigheid van inwoners. - Mocht de handhaving van de taaleis per 1 januari 2027 worden ingevoerd, dan informeren wij onze partners over de inwoners op wie dit van toepassing is en stemmen wij af over de voortgang en inspanning.
Laagdrempelige toegang tot passend aanbod	In 2026 start, in samenwerking met een formele taalaanbieder, een cursus met themagericht aanbod. Deze is in eerste instantie bedoeld voor inwoners met Nederlands als tweede taal die zijn ontheven van de inburgeringsplicht of al langere tijd geleden zijn ingeburgerd en de taal

	onvoldoende beheersen om te kunnen werken of participeren. De cursus wordt bij voorkeur op locatie van de RSD aangeboden, omdat inwoners daar al regelmatig komen en dit de toegankelijkheid vergroot. • Vanaf 2026 zetten we meer in op samenwerking tussen de RSD en partners, zo zorgen we voor een beter afgestemd en samenhangend aanbod. Hierdoor kunnen inwoners tijdens wachttijden al starten met passend aanbod. Professionals worden actief geïnformeerd over wijzigingen, zodat zij hierop kunnen inspelen. • We zorgen vanaf 2027 voor een volledig en actueel overzicht, zodat professionals goed geïnformeerd zijn over zowel het formele als het non-formele aanbod. In samenwerking met gemeenten en aanbieders actualiseren we dit jaarlijks. • Vanaf 2027 dragen we inwoners standaard warm over naar passend aanbod als onderdeel van onze werkwijze. Door vooraf contact te leggen met de aanbieder en, waar mogelijk, een afspraak in te plannen, maken we de stap voor inwoners kleiner om daadwerkelijk deel te nemen. • 2027-2029: We volgen actief welke subsidies en andere financiële regelingen beschikbaar zijn of komen en onderzoeken hoe deze kunnen worden ingezet ter ondersteuning van de aanpak van basisvaardigheden. • 2027-2029: Wanneer er geen passend aanbod beschikbaar is, verkennen we in samenwerking met gemeenten en aanbieders de mogelijkheden voor het ontwikkelen van nieuw aanbod. Gemeenten hebben hierin de regie, omdat zij beschikken over de financiële middelen. De RSD signaleert en agendeert de behoefte aan aanvullend of passender aanbod. Daarbij streven we naar een aanbod dat toegankelijk is voor alle inwoners binnen de ZOU-gemeenten.
--	---

5.1. Evaluatie

Gedurende de looptijd van dit beleidsplan monitoren we actief de voortgang en resultaten van de ingezette koers. We volgen in hoeverre de doelstellingen worden gerealiseerd en of de gekozen aanpak effectief aansluit bij de praktijk. Waar nodig sturen we tussentijds bij, zodat we flexibel kunnen inspelen op nieuwe inzichten en ontwikkelingen. Tijdens de WEB overleggen geven we jaarlijks een update over de voortgang van de aanpak. In 2029, evalueren we de opbrengsten integraal, zodat duidelijk wordt wat is bereikt en welke aandachtspunten richting de toekomst blijven bestaan.